

MUZIEK

FICHE 1^e GRAAD

Doelen

- De kinderen kunnen ...**
- experimenteren met lange klankkleuren;
 - kiezen voor een klankkleur;
 - klanken en melodieën improviseren bij een tekst(regel);
 - aandacht hebben voor de klankeigenschappen: klankduur, klanksterkte, klankhoogte, klankkleur;
 - tot een klankspel, opname of concert komen.

Ruimte

Een verduisterd klaslokaal met overheadprojector

De instrumenten staan overal verspreid op speelhoogte.

In Kerststemming

EEN KLANKSPEL OPBOUWEN
VANUIT EEN SFEERTEKST

INSTAP: SPEELMOMENT OP INSTRUMENTEN

De kinderen spelen en experimenteren op de verschillende instrumenten. Geef hen een duidelijk signaal om te spelen en om te stoppen. De kinderen schuiven regelmatig door zodat zij de verschillende instrumenten beter leren kennen. Op de staafinstrumenten spelen de kinderen met twee hamertjes: samen, afwisselend en een combinatie van samen en afwisselend; hoog → laag. De staaf- en slaginstrumenten komen afwisselend aan bod.

Voorbeeld – Wanneer je een ritme in de handen klapt, spelen de slaginstrumenten.

Wanneer je een ritme op de knieën tokkelt, spelen de staafinstrumenten.

DOEN

1. INTRODUCTIE VAN DE TEKST

De kinderen lezen de tekst in stilte. De begeleider geeft een tik op een hangende cimbaal of triangel: dit is een klinkend begin- en eindsignaal. De kinderen proberen de juiste stemming van elke versregel aan te voelen. Ze lezen de tekst opnieuw. Ze proberen de stemmingen onder woorden te brengen.

Voorbeeld – Zie de ster: vol verbazing kijk ik naar de ster (zie bijlage p.12).

De begeleider noteert de stemmingen of gevoelens die de kinderen aanbrengen bij de verschillende tekstregels.

2. DE TEKSTREGELS EXPRESSIEF VOOR- EN NAZEGGEN

Stap rond met een triangel. Stop bij een kind en geef een tik op de triangel. Dit kind leest één versdeel expressief voor in de juiste stemming. De andere kinderen antwoorden met dezelfde nuanceringen.

3. ROLVERDELING

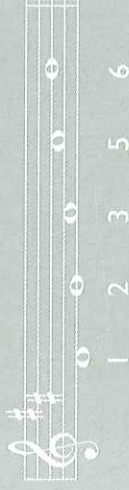
De tekst voor- en naspreken. Tien kinderen voor tien tekstregels.

De kinderen staan recht naast elkaar in een halve kring en geven de micro door. De andere kinderen zitten. De zittende kinderen herhalen de tekstregels als een muzikale

Tips

Muzikale tegenstelling:
muziek ↔ geen muziek

De staafinstrumenten zijn pentatonisch gemaakt, de halve tonen ontbreken dus. Repentatoniek is een goede keuze:
re – mi – fa# – la – si.

Het ritme dat je uitvoert op slagwerk kan het tekstritme uit de tekst van de bijlage zijn.

1. **Kort gesprek** – Wie is aan het woord in deze tekst? Wat gebeurt er precies? Welke boodschap hoor je? Wat valt op in de tekst? Herhaling – echo.
Het is belangrijk dat de kinderen door herhaling van een versregel komen tot de juiste uitdrukking. De genoteerde stemmingen zijn slechts een voorbeeld. Het is belangrijk dat de kinderen zelf een stemming of sfeer verwoorden.

2. Dit voor- en nazeggen kan een paar keer gebeuren zodat het tekstritme duidelijk wordt.

Evaluatie – Waar haperde de tekst?

Welke stemming heeft jou aangegrepen?

Welke stem paste goed bij de tekst? Durf de tekst met dezelfde groep of een nieuwe groep solisten herhalen. Je hebt tijd nodig omdat de tekst één geheel wordt

Material

- Overheadprojector of dia met tekst *In Kerstemming* (projectie van de tekst met een open ruimte tussen de tekst-regels)
- Stemmingmateriaal: kaarsen, lichte sterren, doeken om te draperen ...

Instrumenten:

* Met heldere klanken

Voorbeelden

- Staafinstrumenten: klokken-spellen met dunne staven, metallofonen en klinkende staven met dikke staven
- Metalen slaginstrumenten: triangel, cimbalen, klokjes-krans, cinellbellejies, schellenraam, gong
- Klinkende glazen
- Toetsinstrumenten: synthesizer of piano
- * **Met donkere klanken**
Velinstrumenten: trom of pauk
- Micro met echo-effect
- Cassetterecorder om op te nemen
- Een kerstlied om het klankspel af te sluiten

echo. De tekst groeit tot één expressief en ritmisch geheel. Wie durft zijn tekstdeeltje zingen?

4. BIJ ELKE VERSREGEL SPELEN GROEPIES KINDEREN EEN KLANKSTUKJE OP DE INSTRUMENTEN

De versregels kun je verknippen en aan kleine groepjes kinderen uitdelen. De kinderen zoeken naar passende instrumenten om elke tekstregel te verklanken. Ze spelen niet terwijl ze de tekst zeggen. In het klankstuk komen ze los van het tekstritme.

Rolverdeling – Vóór het klankstukje verdelen ze de rollen onder elkaar.

Wie is de verteller? Wie antwoordt? Wie speelt?

Keuze van instrumenten – Ze kunnen een beperkt aantal klankkleuren of instrumenten combineren. Ze kiezen de juiste instrumenten om de stemming van de tekst weer te geven. Hoe spelen? Wat spelen? Wanneer spelen? Eenstemmig of meerstemmig?

Vorm van het klankstuk – De kinderen bepalen de vorm of de duur van het klankstuk. Belangrijk is het begin van het klankstuk. Durf dit herhalen, uitspinnen, variëren ... Hoe beginnen en hoe eindigen?

Melodie – De kinderen kunnen komen tot een echte melodie met stijgende of dalende tonen op een klokkenspel.

Toomoment – Elk groepje brengt zijn klankstukje voor de grote groep.

5. HET KLANKSPEL TOT EEN GEHEEL MAKEN

De verschillende klankstukjes en tekstgedeelten komen in de juiste volgorde aan bod. Het klankspel begint en eindigt met stilte. Na *GLORIA! GLORIA!* zingen de kinderen een gekend of nieuw aangeleerd Kerstlied.

6. CONCERT - DE UITVOERING VAN HET KLANKSPEL

De kinderen stellen zich zo op dat zij elkaar kunnen zien en horen. Het kan nodig zijn om een paar keren het geheel door te nemen zodat een muzikale stroom ontstaat, waarbij de kwaliteit verbetert.

Het stuk groeit stilaan tot één muzikaal geheel.

Het klank- en tekstspel is gerepeteerd en nadert het moment waarop het af is.

AFSLUITEN - DE OPNAME BELUISTEREN

Met open oren luisteren de kinderen naar de opname.

Welke reacties/ontladingen volgen?

met muzikale en ritmische stroom. Regel 7 en regel 10 zijn goed zingbaar.

3. Je hebt twee mogelijkheden: de tekst

opzeggen en het klankstuk spelen (bv. 1) of eerst het klankstuk en dan de tekst (bv. 2).

Voorbeeld 1 – *Stig op en ga – stig op en ga*: een trommelritme of herhaald motief op de trommel spelen (= ostinaat) met de muzikale tegenstelling:

versterken \leftarrow verzachten, veraf – dichterbij – veraf.

Voorbeeld 2 – Pinkelende sterrenklanken op cinelli spelen of tremolo op triangel met één duidelijke tik als inleiding tot: *zie de ster – zie de ster*.

Evaluatie – Welk klankstuk geeft de juiste stemming weer? Wie durft dramatiseren? Is er herhaling of variatie? Hoe klinkt het? Hoe is de vorm? Hebben de kinderen aandacht voor de verschillende klankeigenschappen?

4. Probeer samen de juiste stemming in de klas te creëren. De stilte vooraf is belangrijk! De kinderen blijven luisteren naar wat ze zeggen en spelen.

5. Dit moment kan in samenspraak met de kinderen een unieke opname en/of een concert voor een andere klas worden. Dit is hun eigen stuk geworden! Het opnemen van het resultaat van dit groepsspel verhoogt de concentratie bij alle kinderen.

Uitbreiden

De kinderen kunnen hun klankstuk noteren. Let erop dat ze creatief schrijven en klanken noteren om de klanken te volgen en te onthouden. Alles kan als één grote partituur met tekst, klank en kleur op een rol behangpapier komen.